

Arnošt Vojtěch je v Jilemnici představen od mládí po sklonek života, stručně jsou zachyceny osudy jeho rodiny, připomenut je jeho duchovní spojenec Valerián Magni i Matouš Ferdinand Sobek z Bílenberka, první královéhradecký biskup a Harrachův nástupce v metropolitním úřadě. Návštěvníkovi se dostane informací o habsburských vládcích, kteří panovali v době Harrachova působení, a náležitá pozornost je věnována i Albrechtovi z Valdštejna, jehož druhou manželkou byla Isabella z Harrachu, sestra Arnošta Vojtěcha. V expozici jsou reprodukce obrazů, jejichž zápůjčky by byly nad (ekonomické) síly regionálního muzea, i důležitých písemností. Bohužel písemné doklady jsou prezentovány jen jako nepříliš zdařilé fotokopie. Domnívám se, že v dnešní době lze za pomoci xeroxu či skeneru vytvořit mnohem kvalitnější napodobeniny.

Zajímavější jsou instalované originály – hlavně ze sbírek Arcibiskupství pražského a Královéhradeckého biskupství nebo z některých východočeských kostelů. Jedná se o bohoslužebné náčiní (svícny, kropenky, kadidelnice apod.) i obrazy a sochy, obstojně restaurované. Mezi nimi jistě vyniká Harrachův portrét z katedrály sv. Víta či rozměrnější plátno od M. Mayera *Adorace Palladia českými patrony*. Samotný staroboleslavský posvátný obraz – tak řečené *Palladium země české*, je připomenut jako faksimile. Výtvarné památky a umělecké předměty pocházejí podle datace vzniku zhruba z doby Harrachova života.

I když by si tak významná postava českých dějin, jakou Arnošt Vojtěch bezesporu byl, zasloužila rozsáhlejší výstavu, je třeba Krkonošskému muzeu poděkovat i za tuto záslužnou prezentaci.

Ivana Čornejová

Jubilejní rok 2015 v Kostnici a Gottliebenu

V roce 2015 se nevzpomínalo na M. Jana Husa jen v českých zemích. Také město Kostnice, kde skončil život českého teologa a reformátora, uspořádalo při této příležitosti řadu akcí. Na roky 2014–2018 připravila Kostnice pětiletý projekt oslav 600. výročí konání obecného koncilu, který byl pro město velkou dějinnou událostí. Každý rok je věnován jedné osobnosti nebo tématu.

Druhý rok tohoto pětiletí byl spojen logicky s osobou Jana Husa a nazván Rok spravedlnosti (Jahr der Gerechtigkeit). Hlavní program se soustředil na počátek července. Zahájila jej Vzpomínková hodina za M. J. Husa, shromáždění pořádané městem Kostnice v pátek 3. 7. večer v budově Koncilu (Konstanzer Konzilgebäude). Při této příležitosti vystoupili reprezentanti města, parlamentů i církví. Promluvil Jan Hamáček (předseda Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR) a Miluše Horská (místopředsedkyně Senátu Parlamentu ČR), Andreas Jung (poslanec německého Spolkového sněmu), Uli Burchardt (primátor města Kostnice), rektor Univerzity Karlovy Tomáš Zima, rektor univerzity v Kostnici Ulrich Rüdiger, děkanka Filozofické fakulty Univerzity Karlovy Mirjam Friedová, kardinál Miroslav Vlk, patriarcha Československé církve husitské Tomáš Butta a synodní senior Českobratrské církve československé Joel Ruml. Projevy doprovázela hudební vystoupení sboru Schola Konstanz a etuda vokálního umělce Sebastiana Fuchse. Shromáždění bylo zakončeno pohoštěním na terase Konzilhausu, které dalo účastníkům příležitost k hovoru a usnadnilo seznámení mezi delegacemi z Čech a Německa.

Sobotní program zahájila o desáté hodině bohoslužba Československé církve husitské v luterském kostele, na niž navázalo před polednem odhalení nové sochy před Lutherkirche. Socha má podobu kalicha v plamenech a nápisem připomíná jak Husa, tak Jeronýma Pražského. Vyšla ze soutěže pořádané Střední průmyslovou školou kamenickou a sochařskou v Hořicích za podpory Československé církve husitské, v rámci projektu „Jan Hus – Cesta ke smíření“. Autorkou je Adéla Kačabová, podíl na realizaci sochy mělo i dalších šest studentů. Stojí na místě zrušené brány městského opevnění (Paradiesertor), kudy snad byl Hus veden na popravu.

Po poledni se shromáždění přesunulo k Husovu kameni, k němuž byly položeny kytice a věnce. U tohoto památníku se prvně ukázala také novodobá „vdova Fída“, tj. paní Verena Keller z Kostnice, dobově oblečená a nabízející svíčky a drobné upomínkové předměty (její přítomnost bylo i později možno opakovaně registrovat na různých místech).

V sousedství Husova památníku, v městském skleníku zvaném Palmenhaus, který využívá ke své činnosti místní Česko-německé sdružení, bylo pak možné setrvat za poslechu hudby, seznámit se s dalšími soutěžními návrhy na Husovu sochu nebo s projektem husitské kulturní stezky organizované německo-českým Společenstvím měst s husitskou minulostí a tradicí. Dětem se nabízely hry a soutěže k husovskému tématu.

Pěči o nedělní program převzalo nedaleké městečko Gottlieben, ležící na břehu Rýna na švýcarském území. Jeho dominantou je původně gotický hrad kostnických biskupů, v jehož západní věži trávil vězněný Hus jarní měsíce roku 1415. Po poledni 5. 7. 2015 se uskutečnilo veřejné shromáždění na louce v sousedství hradu, organizované společně katolickou i evangelickou zemskou církví kantonu Thurgau. Zazněly projevy především církevních představitelů evangelických i katolických komunit, které doprovodilo vystoupení žesťového orchestru (Bläsergruppe des Musikvereins Tägerwilten). Proběhlo také kostýmované interview se svědkem Husova případu, mistrem Jeronýmem Pražským. Představoval jej místní historik dr. Henry Gerlach, jenž se pak převtělil do postavy Ulricha Richentala, koncilního kronikáře, který provázal zámce zpět do Kostnice.

Nedělní večer byl v kostnické Lutherkirche vyplněn zpívanou mší pro pět mužských hlasů z roku 1577, která byla objevena v *Graduale Latino-bohemicum* pražské Národní knihovny a nově editována Christophem Burmesterem v roce 2014. Mše *Hoc pulchrum*, v níž se nacházejí sekvence na Jana Husa, je dochována jako anonymní dílo. Jitka Snížková ji připisuje Jiřímu Rychnovskému († 1616). Zápisy pro jednotlivé hlasy byly pořízeny pro literátské bratrstvo u sv. Michala na Novém Městě pražském. Dílo provedl sbor Schola Konstanz pod vedením Clause Biegerta a mezi jednotlivými částmi mše byly předčítány úryvky z dopisů Jana Husa.

Vyvrcholením a nejpůsobivější akcí výročních dnů byla mezinárodní ekumenická vzpomínková bohoslužba za Jana Husa v pondělí 6. 7. v 19 hod. v hlavním kostnickém chrámu Panny Marie – Münsteru. Odehrála se za účasti reprezentantů všech místních i českých církví včetně katolické, přímo na místě, kde zazněl rozsudek nad Husem, kde byl zbaven kněžského svěcení a odkud se vydal na hranici za městem. Do posledního místečka zaplněný chrám zněl hudbou, modlitbami, Husovými i biblickými texty, proslovy a omluvami z úst celé řady církevních představitelů všech denominací.

Hlavní program doplnily doprovodné akce. Místní filatelistický spolek a německá pošta uspořádaly na červen a červenec výstavu nazvanou *Das Konzil*, nabízející filatelistickou dokumentaci k několika tématům (mj. kostnickému koncilu, Janu Husovi a Martinu

Lutherovi) ze sbírek několika soukromých sběratelů. K Husovu výročí byla dána do prodeje obálka s poštovním razítkem a reprodukcí Husa, spolu s dvojlistem obsahujícím dvě souběžné výroční poštovní známky – jednu vydanou českou poštou s portrétem Jana Husa a druhou od německé pošty s koncilní tematikou inspirovanou Richentalovou kronikou.

V Husově domě, kde se již od roku 2014 těší pozornosti návštěvníků nová expozice o životě a odkazu Jana Husa (viz zprávu v časopise *Historie – otázky – problémy* 7/1, 2015, s. 214–216), se v hlavní sezóně konala výstava obrazů *Jan Hus v českém současném umění*. Svá díla nabídlo 14 českých umělců, kteří zareagovali na výzvu manželů Kirsteinových vytvořit obraz na téma 600. výročí Jana Husa. Výstava byla uskutečněna v kooperaci galerií La Femme a Liliová 8 Atrium Gallery.

Tečkou za husovským rokem se stalo Oratorium in drei Teilen, op. 82, Carla Loeweho († 1869), *Jan Hus*. Provedení se ujal Sinfonischer Chor Konstanz a Südwestdeutsche Philharmonie. Autorem libreta byl August Zeune, dílo mělo premiéru v roce 1841. Představuje Husův život až po závěrečný ortel a popravu, není však jen strohým sledem životních epizod. Hudebně zajímavá skladba obsahuje např. i sbor pražských studentů nebo setkání Husova doprovodu s cikánskou skupinou v Českém lese. Ve své době dílo vyznívalo jako kritika na adresu Říma. Z pozdějšího zapomnění bylo vyzvednuto v nedávné době a pro obnovené provedení je připravil Wolfgang Mettler, vedoucí kostnického chóru. Provedení oživilo čtyři tanečníci v choreografii Sarah Frankové.

Vzpomínka na druhého českého mučedníka byla stanovena na konec května 2016, kdy se naplnilo 600. výročí jeho smrti. Ani v případě Jeronýma Pražského město Kostnice neopomenulo připravit důstojné uctění jeho památky: odehrálo se v Lutherkirche, u památníku Hussenstein, byla otevřena krátkodobá výstava o Jeronýmovi v Husově domě a obnoveno značení s vysvětlující informační tabulkou v Jeronýmově ulici (Hieronymusgasse).

Pozornost věnovaná městem oběma Čechům byla opravdu rozsáhlá. Program měl gradující charakter. Rozvíjel se od shromáždění v Konzilgebäude, kde se konala v době koncilu konkláve, přes akce v luteránském kostele, který symbolizuje přihlášení se německé reformace k Husovi, až po ekumenické shromáždění přímo na místě vnesení rozsudku nad Husem. Účast byla enormní a událost byla mimořádně působivá. Obě výročí proto přispěla k navázání mnohých pracovních i přátelských kontaktů mezi městy, institucemi i jedinci z různých sfér. Netýká se to jen oblasti turismu, poutnictví, kulturní politiky a státních kontaktů, ale také na církevním poli je patrné tání ledů a nové pohledy přijímají po dlouhém období rezervovanosti i bádanské katolické kruhy. Památka obou mužů pomáhá tedy i dnes ke sblíživání a pěstování kulturních vztahů mezi českým a německým prostředím.

Blanka Zilynská